

VARLIđI İTİBARIYLA MANA

Mefhûm

(Zihindeki mevcut mana; şeyi andıran zihni suret; şeylerin hakikatinden alınan zihni suret; o olması bakımından mana)

Misdâk

(Hariçte (veya zihinde) mevcut olan mana;mefhûmun kendisine mutabık/yüklem olduğu şey; zihni suretin kendisinden alındığı/ortaya çıkarıldığı şeyin hakikati)

Tümel Mefhûm

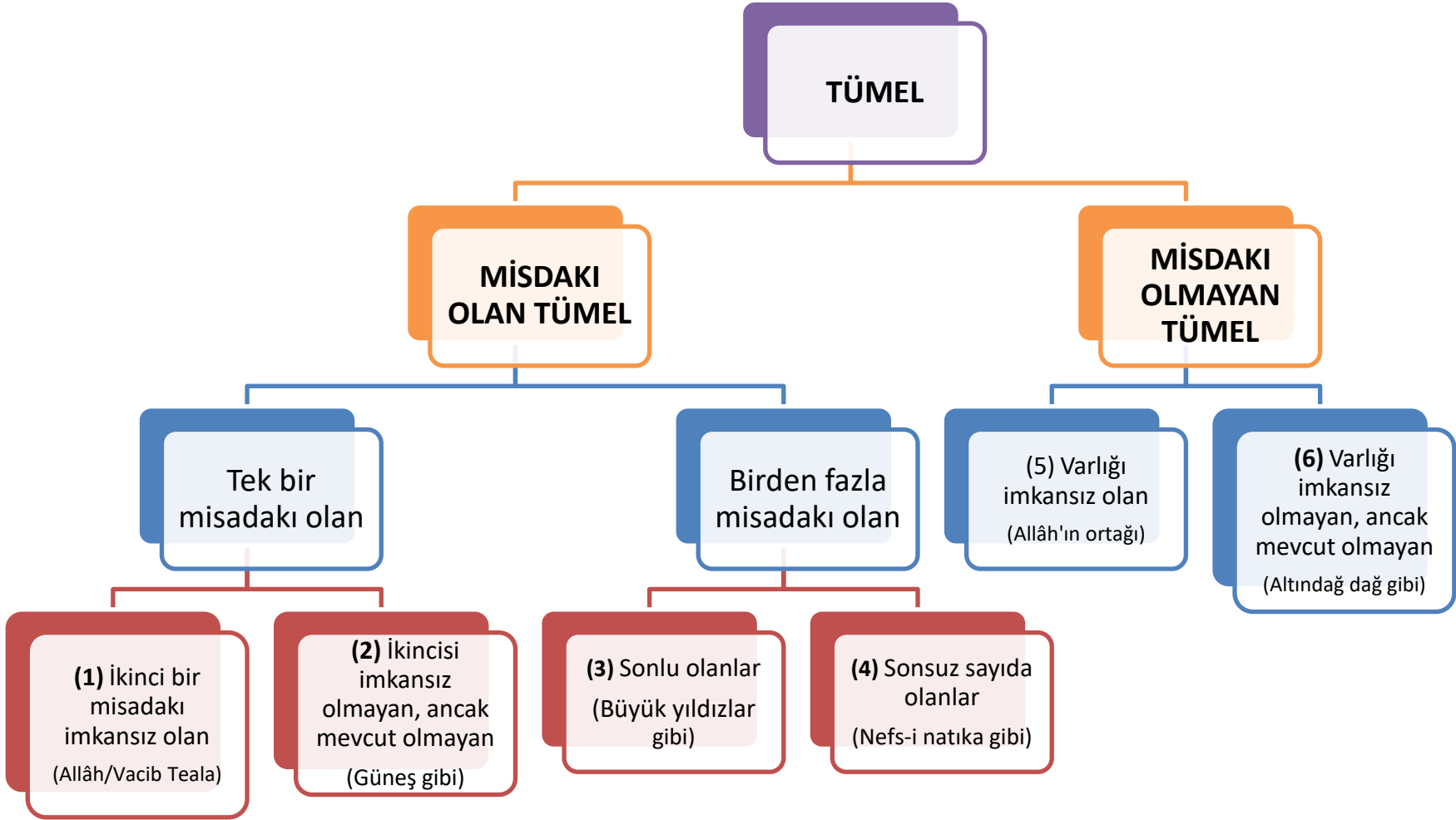
Eşit-anlamlı
(=Mütevâtî)
(Eşit-anlamlı)
(İnsan örneđi)

Dereceli-
anlamlı(=Müşekkek)
(Dereceli Anlamlı)
(Beyaz örneđi)

Tikel Mefhûm

Hakîki Tikel

Görelî(İzafi) Tikel

TÜMEL

ZÂTÎ (ÖZSEL)TÜMEL

(Altındaki fertlerinin mahiyetinin dışında olmayan, o fertlerin asıl kurucu unsuru olan, o ferdi/türü o şey yapan asıl tümeldir. İnsana nisbetle, canlı ve düşünen/konuşan gibi veya insanın fertlerine nisbeti gibi)

'ARAZİ (ÖZSEL OLMAYAN) TÜMEL

(ister özel olsun, ister olmasın altında bulunan fertlerinin veya türlerinin mahiyetinin haricinde olan tümeldir. Gülenin fertlerine nisbeti veya yürümenin insana nisbeti gibi.)

Tümel İle Bütün Arasındaki Farklar:

- (1) Bütün şeylerde/hariçte mevcuttur.
- (2) Tümel, hariçte değil sadece tasavvurda bulunur.
- (3) Bütünün parçaları vardır ve bu parçalar onu oluşturur.
- (4) Tümelin kendisini kuran parçaları yoktur.
- (5) Bütün kendisindeki parçaların kurucu unsuru değil,
onlar sayesinde ortaya çıkan şeydir.
- (6) Tümel ise, kendi cüz'ilerini kuran asıl unsurdur.
- (7) Bütün, parçalarından herhangi bir parça değildir.
- (8) Tümel, kendi cüz'ilerinin bir parçasıdır.
- (9) Bütün parçalarına yüklem olmaz.
- (10) Tümel cüz'ilerine yüklem olur.
- (11) Bütünün parçaların sonludur.
- (12) Tümelin parçaları sonlu değildir.
- (13) Bütün parçalarına muhtaçtır.
- (14) Tümel cüz'ilerine muhtaç değildir.